

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Ne frankiranih pismen ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. čk. rač. 11.153. Telefon 3112

Ob zaključku 1936. leta

Preteklo leto je za slovensko učiteljsko v več ozirih izredno poučno. Ne bilo bi pametno, korakati mimo teh izkušenj s suvereno gesto mirne vesti ter se tolažiti s ponosnim izrekom: »Pustimo jih, naj lajajo, dokaz je to, da jahamo.« To bi ne bila realna politika, marveč neki romantičen solipsizem, ki bi se hotel prepričati o upravičenosti naši borbi, ki bi želel presoditi naše razmerje do naroda in njegove kulture.

Glede nas samih, stališča naše organizacije in namenov, ki jih zasledujemo, nimamo nič skrivati. Z mirno vestjo odkrijemo lahko vsak čas svoje karte. Načela naše organizacije so odprta knjiga, v pogled vsakomur, ki bi se hotel prepričati o našem razmerju do naroda in njegove kulture.

Dobro se zavedamo dolžnosti, ki jih imamo napram narodu, v katerem delamo in za katerega se trudimo. Ni nam neznan, v kakšnih razmerah živi to naše ljudstvo in niti v sanjah si ne dovoljujemo, hoditi z zaprtimi očmi in zakrknjenimi srci mimo bednih domov tega ljudstva, katerega sinovi smo in od kogar se ne bomo okrenili tudi v trenutkih, ko bi nam ta narod radi kogarkoli lučal krivične očitke v obraz.

Svoje stanovske organizacije ne bomo nikdar uporabljali proti koristim slovenskega naroda, ker parasiti nismo bili nikoli. Naš narodni račun ni pasiven, kljub raznim pozicijam, falsificirani bilanco našega dela. Mogoče bi bilo tu pa tam podvomiti nad delom kakega posameznika izmed našega stanu, naše kolektivno hotenje je pa vzvišeno nad vsakim sumničanjem ter pripravljeno, podvreči se vsaki objektivni kritiki, ki bi izhajala s stališča splošnih narodnih interesov.

Delo za narod nam ni fraza, ampak dejstvo; dejstvo, ki izčrpa naše telesne in duševne sile vse poslej, od kadar smo zaradi narodne in ne svoje potrebe stopili kot stan na diferencirano pozorišče novega narodnega občestva.

Vse te ugotovitve nam pa nikakor ne smejo zasenčiti pogleda na dejanski naš položaj. Kakor rečeno, je bilo za nas leto, ki je ravnokar za vselej zašlo, izredno bogato na spoznanjih, pekočih in bolečih, a za to nič manj resničnih in poučnih.

Bilo je leto, ki je prineslo dokajšnji prispevek k nadaljnji proletarijazi našega stanu. Kljub povišanju cen skoroda vseh najnujnejših življenjskih potrebščin je ostala uredba o regulaciji draginskih doklad še nadalje v vsem svojem obsegu v veljavi. Naš življenjski standard se je znižal, z njim vred naš optimizem, ki bi moral biti sicer izhodišče slehernega vzgojnega akta. Naša organizacija si je postavila prav v preteklem letu kot najbitvenejši smoter svojega prizadevanja, prepričati javnost v brezpogojni potrebi učiteljske stalnosti na službenem mestu. Izčrpna argumentacija tega našega postulata je pokazala, da tej zahtevi ni iskati korena v kakem ozkosrčnem stanovskem egoizmu, ampak jo bo morala vsaka demokratično upravljen družba postaviti na prvo mesto svojega kulturnega programa.

Nasprotno celo: družba, ki absorbira že desetletja vse naše sile, kateri smo skušali dati najboljši, kar premoremo, ni ugovarjala, ampak z aplavzom spremljala naš in svoj poraz.

Osemnajst let narodne svobode nam ni dalo naše življenjske, slovensko-domorodne šole. Tudi zadnje leto nas ni približalo niti za korak k temu smotru. Oddaljili smo se celo od njega, saj nam je prinesel rekord preko dve sto zasedenih učiteljskih mest, kljub temu, da milo prosi skoraj sedem sto brezposelnih učiteljskih abiturientov za kosček kruha, ki bi bil obenem duševni kruh našega, kulture lačnega naroda.

To so bile zahteve našega stanu! Res je, našega stanu! A vemo predobro, da te zahteve ne kolidirajo z zahtevami naroda, na katerega se obračamo. In vendar je bilo mogoče stigmatizirati jih kot stanovski partikularizem.

Nismo bili deležni ljudske solidarnosti, da še več celo, niti celokupen naš stan, čeprav skupno organiziran, ni nastopil s tisto skupno voljo, ki bi nedvomno pokazala, da je slovensko učiteljsko dosego že ono zrelost, ki bi ga mogla postaviti na prvo mesto kulturnih činiteljev. Vse žalostne izkušnje, ki so primorale slovensko učiteljsko, strniti se v skupno organizacijo, ne morejo še vedno prepričati sličnih peripetij.

To je najbridkejši nauk preteklega leta, a je mogoče tudi prst božji, namig zgodovinske nuke. Tudi ta kelih se mora izpiti — vsaj tu ne smemo izgubiti optimizma, kajti nujnost mora končno zmagati.

Redna seja upravnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega udruženja

Učiteljsko zahteva stalnost na službenem mestu

V nedeljo in ponedeljek dne 3. in 4. januarja t. l. se je vršila redna seja upravnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega udruženja, na kateri se je razpravljalo o vprašanih učiteljske stalnosti, oskrbe šol s potrebno opravo in učili, prehrane in oskrbovanja siromašnih šolskih otrok, kakor tudi vprašanje učitelja kot državljana.

Konstatiralo se je, da je za jugoslovansko

prosveto in narodno šolo posebno obtežljiva okolnost v tem, ker se učitelji premeščajo med šolskim letom. Odbor se je dalje bavil tudi z vprašanjem disciplinskih predpisov in zahteval, da se vsaka krivda zadostno preišče, preden se izreče kazni. Nato je razpravljalo o noveli zakona o narodnih šolah, kakor tudi o izpremembah v uradniškem zakonu.

zakonu o nar. šolah. Glede kurjave šolskim upraviteljem naj se uredba v toliko spremeni, da jim ta pripada kakor doslej in kakor je to po zakonu zajamčeno. Poniževalno bi bilo izenačevanje šolskih upraviteljev s šolskimi slugami.

Tov. Bogomil Gerlanc je nadaljeval in zaključil predavanje o ekskurziji Pedagoške centrale v CSR. S svojo temeljitostjo in učinkovitostjo je dosegel v članstvu polno zanimanje in priznanje. Orisal je veliko skrb javnosti za višino češkoslovaškega šolstva, tehnično plat šolske organizacije, stremljenja reformne

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO CELJE je zborovalo 5. decembra t. l. v Celju ob prisotnosti 152 članstva.

Tov. predsednik je uvodoma pozdravil zlasti brezposelne tovariše Mikličevih, ki sta vso svojo službeno dobo dovršili na Gomilskem in bili vseskozi zvesti stanovski organizaciji. Pozival je k pristopu nekatere neveljane, poudarjajoč, kako učitelj ne more stati neinteresiran izven lastne organizacije. Prav tako ne more biti kulturne države brez organiziranega učiteljskega in ne kulturne države, ki ne bi upoštevala učiteljske organizacije. Očrtal je položaj učiteljskega širom države ter na primerih iz »Narodne Prosvete« ugotovil potrebo uvedbe učiteljske stalnosti v službi in na mestu. Iz govorov predsednika profesorkega udruženja Kneževića je podal citate, ki kažejo na razveseljivo poglobljanje stikov med organizacijama prosvetnih delavcev.

Obravnavala so se sledeča vprašanja odobravanja bolezenskih dopustov, bivanja učiteljskega v okoliših službenega mesta, veljavnosti izpitov iz Jul. Benečije došlih učiteljev. K pristopu k Slovenski šolski matici sta vabila sreski nadzornik g. Pestevšek in poverjenik tov. Gobec. O odseku »Učiteljski pokret« bo na prihodnjem zborovanju referiral tov. Haber in stavi predloge k njegovi sestavi. Odsek za obravnavo stanovskih gospodarskih vprašanj tvorijo tov. Planer, Hajnšek, Pogačnik s poverjeniki, ki so: tov. Wudlerjeva, Zemljič, Volavšek in Gerlanc. Prečitana je bila zahvala predsednika JUU za odločno stanovsko stališče društva ob toplih ovacijah tov. Dimniku. Odoben je bil društveni proračun za leto 1936./1937., obsegajoč 30.270 din dohodkov ter prav toliko izdatkov, med katerimi je redna letna postavka 2000 din za društveno knjižnico, ki koristno deluje. Članarina s prispevkom za sekcijski podporni fond mesečno 17 din, za poročene učiteljice 9 din.

Sprejeti so bili sklepi:

1. K odgovoru finančne direkcije glede rednega prejemanja učiteljskih plač naglašamo, da ob nerednem nakazovanju trpi največ ugled učiteljskega, živčnega v vasi, kjer so sliči dejstva tem bolj vidna. Razen tega obiskuje deca podeželskega učiteljskega srednje šole v mestih, kjer je treba zanjo redno plačevati. Važno je, da tudi 1. septembra uradništvo prejme plače, iz katerih mora plačevati šolnino za deca točno ob vpisu, ozir. naj se deca drž. uradnikov te šolnine oprosti.

2. Sekcija JUU naj zainteresira banski svet za razpravo o gradnji učiteljskih stanovanj, kakor to določa zakon o narodnih šolah.

3. Sekcija JUU naj svetuje založništvu, ki reflektirajo na priporočila svojih izdanj po oblastvih, da predhodno dosežejo pri kr. banki upravi tudi zagotovitev sredstev za nabavo priporočenih nabav.

4. V dobi gospodarske krize naj se do skrajnosti omeji izdajanje priporočilnih legitimacij ljudem, ki hočejo šolam kazati filme raznovrstne vrednosti za drag denar in pri tem dostikrat arogantno nastopajo.

5. Knjige Mladinske matice naj se izdajajo že ob koncu šolskega leta. O drugačni praksi bi mogel sklepati kvečjemu le plebsit poverjenikov, ki edini naj tu odločajo. Pri dosedanjem načinu je itak dana možnost, da poverjeniki, ki to žele, pridržijo knjige, da jih šele jeseni razdele.

6. Sekcija naj opozori kompetentne činitelje na potrebno ureditev zadeve glede na dejstvo, da srbohrvatskemu načinu štetja v šolah banovine nasprotujejo določbe novega slovenskega pravopisa.

7. JUU naj doseže revizijo odredbe o nagradah poslovojem kraj. šol. odborov. Za mnogo večje in odgovornejše delo se je poslovođu znižala nagrada, dočim bi bilo pravno umestno, da se doslej priznanim nagradam poslovođu prištejejo še dosežanje nagrade blagajnikov. Denarno poslovanje med kraj. šol. odbori in kr. bansko upravo se naj uredi po čerkovnem prometu poštne hranilnice. Pri ministrstvu prosvete naj se posreduje, da se v uredbo o vzdrževanju šol vnese postavka tudi za poslovođe, kakor je predvidena v

VSEBINA:

Ob zaključku 1936. leta.

Redna seja upravnega odbora Jugoslovenskega učiteljskega udruženja.

Naš tisk.

Sprememba na prosvetnem oddelku v Ljubljani.

Učiteljski pokret.

LISTEK: Kupa gorja — napolnjena.

Splošne vesti. — Osebnе zadeve. — Kaj vse pišejo o učiteljsstvu, šoli, prosveti in JUU. — Učiteljski pravnik. — Naša gospodarska organizacija. — Mladinska matiča. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU.

šole, smotrenost šolskih knjig in učil ter socialne skrbi za mladino ter pravno materialno stanje učitelja. V mnogem nam mora biti bratska republika svetel vzor.

Predavatelj je priredil v večjem stilu zelo zanimivo razstavo knjig in učil čl. osnovnih in meščanskih šol, ki je našla množico navdušenih občudovalcev. Za to razstavo gre velika zahvala prijaznosti gosp. konzulu CSR v Ljubljani ter drž. zalogi knjig v Pragi, ki sta jo omogočila.

Fran Roš, preds.

Adolf Jagrovič, tajnik.

Naš tisk

Danes se naš tisk zavidljivo razvija: v širino in globino, kar je v teh težkih časih razveseljiv pojav. To je vsekakor znak visoko razvite stanovske zavesti vsega učiteljskega in njegovega razumevanja današnjih dni.

Učiteljsko je prešlo po vojni tri karakteristične razvojne stopnje, ki so jasno izražene tudi v njegovem stanovskem tisku.

Prva razvojna stopnja je embrionalna stopnja učiteljske stanovske zavesti. Karakterizira se v veliki razcepljenosti vsega učiteljskega po zastarelih svetovno-nazorskih skupinah: liberalizem in klerikalizem. Delo učiteljskih skupin, opredeljenih po svetovnih nazorih, je bilo podrejeno delu, ki ga je zahtevala stanovska skupnost. Učitelj politik je prevladal nad učiteljem, ki je bil samo stanovsko usmerjen. Toda politika učiteljeva, ki se je vezala na različne svetovno-nazorske skupine izven stanu, je bila idealistična. Učitelj je bil romantik. Gradil je gradove na pesek in upal na pravično plačilo za svoje delo. Njegovo geslo je bilo: Žrtvovati, žrtvovati, žrtvovati!

Druga razvojna stopnja je doba deklaracije, borbe za enotno stanovsko organizacijo, v kateri se morajo svetovno-nazorski elementi posameznikov in skupin podrediti stanovskim koristim — najvažnejša je stanovska politika. Toda v tej dobi, ki kaže precejšen napredek, še vseeno ni bila borba izkristalizirana, kakor je zahtevala nova linija. Članstvo še ni bilo vzgojeno, manjkalo je notranje čudi, krepke stanovske zavesti o skupnosti. Učiteljsko je še od časa do časa, kljub resnim klicem uvidevnejših, koketiralo z dnevnim politiko in rušilo medsebojno zupanje, ki je za zgradbo stanovske zavesti najpotrebnejše. Gledanje na vsa dogajanja je bilo sicer realnejše, a še vedno je prevladovala stara romantika, tako, da je bil učitelj v tej dobi romantični realist. Novo geslo je bilo: Delati, delati, delati!

Tretja razvojna stopnja, ki vpada v današnje dobo, je končno prinesla iztreženje in popolno osamosvojitve učitelja od vseh pogubnih vplivov muhaste dnevnice politike. Kljub različnim svetovno-nazorskim usmerjenostim, je med članstvom prevladala čista stanovsko-politična linija. Učitelj je tako postal stvaren gledalec vseh dogodkov, ki so jih ljudje in čas porajali okoli njega. Kritično je začel ocenjevati vse posameznike in skupine, s katerimi je čedše prihajal v stik. Iz učitelja je nastal čisti realist in borec. Nič več ni bilo pretiranega idealizma, Stritarjeve romantike, temveč treznost v sebi in iz sebe. Geslo se je temeljito spremenilo. Izvenlo je v neuklonljivi borbi za stanovske interese: Borba, borba, borba — do končne zmage pravice!

Le v tej razvojni fazi je mogel slovenski učitelj, in z njim njegov hrvatski ter srbski tovariš, najti svoj pravi obraz, ki je že skoro izgubljal fiziognomijo učitelja in dobival neko brezlično obliko, v katero je sleherni stranka, sleherni grupacija, sleherni magnat risal po mili volji svoje črte. Cankarjevski tip učitelja je z novo fazo dokončno pokopan. Hlapec Jernej je našel samega sebe in spoznal, da ima iste pravice, kakor tisoč okoli njega. In za te pravice je borba potrebna, borba z nezlomljivo voljo, borba z zvravnanimi hrbtenicami. Učitelj je zajel od borbenosti, ki se odlično očituje v stanovskem tisku: »Učiteljskem tovarišu«, »Popotniku« in »Našem rodu«.

Danes je okrog stanovskega tiska strnjena učiteljska avantgarda, ki ve za svoje naloge in naloge časa, v katerem živi. Za to elito stoje strnjene vrste učiteljskih množic, ki so organizirane v društvih, od Triglava do Devdelije, in katerih močno stanovsko zavest preveča isti borbeni duh, okaljen v tisočih preizkušnjah. Tisk je tem množicam najjačje orodje, s katerim bojujejo svojo pravično borbo do končne zmage. Okoli tiska je koncentrirana moč teh množic — moč nove zavesti: borba za pravico, poštenost in ljubezen. Zato na bodočih učiteljskih skupščinah za podpiranje tiska ne bo nobene debate, kakor je ni, če naš parlament izglasuje svoj vojni proračun. S tiskom zmagamo ali propademo, zakaj s tiskom se moremo najjačje boriti.

Malo kasno je sicer prišlo to spoznanje o vrednosti tiska, preko ogorčenih borb: za in proti, a prišlo je še začasa. Učitelj je bil do nedavna vajen korakati samo za časom, nikoli ne s časom, a pred časom — to je bilo za njega utopistično. Danes je drugače, učitelj obrača pogled tudi naprej, kar kaže naš tisk. Sicer je še velik del učiteljev v nekaki skepsi, nastajajo trenutne motnje, ki pa na kraju še bolj izbištrijo situacijo in pridobivajo borbi tudi zaostaleže: vedno več in več. Tisk izvršuje svojo nalogo: Tisk je sila dobro oborožene armade.

Stanovskemu tisku moramo v bodoče posvetiti vso svojo pažnjo, vse sile, ki leže neizrabljene v nas. Ni dovoljna samo želja, da tisk uspeva in živi, temveč je potrebna tudi žrtev, da raste in zmaguje. Prav v tisku se kaže vsa naša moč in zrelost. Samo močan in zrel tisk more zmagati vse nasprotnike in priboriti stanovski organizaciji ter organiziranim članom vse njihove pravice. Zato pri tisku ne smemo štediti, ker je tisk: klic ljudstvu in državi o naših potrebah, težnjah, delu...

Naš tisk je zrcalo našega pokreta. Danes, ko vse okrog butajo valovi: propadajoče večerne dežele, ko nastaja povsod neka duševna stagnacija, kaže prav naš tisk zanimivo sliko rasti. Sveže sile, novi borci, dajejo našemu tisku sodoben obraz in kažejo novih poti v kaosu tisočih zablod. »Učiteljski tovariš«, »Popotnik« in »Naš rod« so glasniki novih poti.

»Učiteljski tovariš« je s prilivom novih učiteljskih generacij pridobil mnogo več razgibanosti, sile, kar pričajo rubrike: Naš glas, Naša vas. Vse probleme rešuje stvarno in iz sodobnih vidikov. Reakcija v njem nima mesta, ker zavira zdrav razvoj. Zdrav razvoj pa je za sleherni organizem najboljši. Mogoče bi otvorili v »Učiteljskem tovarišu« še stalno rubriko: Ankete. Tu bi vsi tovariši in tovarišice reševali sodobne pereče probleme. Vse gradivo zaključene ankete bi predelal poseben forum in bi rezultate teh anket objavil v posebni prilogi »Učiteljskega tovariša«. S tem bi »Učiteljskega tovariša« še poživili. Nove ideje, načrti, kritike — v mejah stvarnosti — bi bile dobrodošle za še večji razvoj stanovskega tiska.

To pa ne bo prišlo samo od sebe. Treba je jake volje, krepkih živcev, strnjene moči, nič slepomišljenja in zaobračanja. Samo eno je:

Prvi, kakor poslednji, mora delati v tem pravcu. Prvi, kakor poslednji, se mora okleniti stanovskega tiska, ga podpirati, vršiti zanj propagando od duše do duše: Dovolj dolgo smo hodili nazaj, sedaj moramo iti samo naprej! Naš tisk je naša življenjska sila!

M. V-ik.

Sprememba na prosvetnem oddelku v Ljubljani

Že v prejšnji številki »Učiteljskega tovariša« smo poročali, da je imenovan za načelnika prosvetnega oddelka gosp. dr. Lovro Sušnik.

Dr. Lovro Sušnik.

Novi prosv. nač. prof. dr. Lovro Sušnik je dovršil filozofske študije in sicer nemščino in francoščino na Dunaju. Njegovo prvo službeno mesto, ki ga je nastopil l. 1920., je bilo v Kranju. Iz Kranja je prišel v Ljubljano, kjer je služboval kot profesor na klasični gimnaziji in na II. državni realni gimnaziji.

Delo novega prosvetnega načelnika ni bilo omejeno le na šolsko sobo, marveč je znano tudi njegovo publicistično delo. Spisal je obširne in temeljite študije o francoskem, belgijskem šolstvu, o državljanski vzgoji drugod in pri nas, o avstrijski šolski reformi, o državi in znanosti v Nemčiji. Iz teh razprav je videti, da se je mnogo bavil s šolskim vprašanjem. Poleg tega pa je pisal tudi razprave o nacionalnem vprašanju v Evropi, o fašizmu, o Italiji v fašistični oblasti, o slovenski vzajemnosti, itd.

S svojim publicističnim delom je sodeloval v raznih revijah, predvsem v »Času«, v »Domu in svetu« in »Mentorju«.

Znana je tudi njegova knjiga **Akademski poklici**, v kateri so zbrani najboljši nasveti za one, ki si po dovršeni srednji šoli izbirajo svoj poklic.

Prepričani smo, da bo novi prosvetni načelnik svoje temeljito znanje v najrazličnejših šolskih vprašanjih, o katerih je pisal in katerim je posvetil svoje delo, na novem mestu lahko uspešno praktično uporabil v korist šole in narodne prosvete v dravski banovini. Učiteljstvo pa je tudi uverjeno, da bo našlo

v novem prosvetnem načelniku vso potrebno oporo in podporo za svoje težko in odgovorno delo.

Dosedanji načelnik prosvete g. Josip Breznik je razrešen te dolžnosti in je imenovan za ravnatelja ženske realne gimnazije v Ljubljani.

Poudariti moramo, da je prav v dobi, ko je bil prosvetni načelnik v Ljubljani g. Josip Breznik, bilo nastavljenih 500 učiteljskih abiturientov in abiturientk. S temi nastavitvami je bila zamašena marsikatera vrzel v našem osnovnem šolstvu, a obenem se je tudi znatno zmanjšalo število brezposelnega učiteljskega naraščaja.

Svoje filozofske študije je g. Josip Breznik dovršil na Dunaju in je nastopil svojo prvo službo na bivši ljubljanski realki že l. 1908., kjer je ostal vse do svojega imenovanja za načelnika prosvetnega oddelka. Na to mesto je prišel v oktobru l. 1933.

Josip Breznik.

Težko in odgovorno je delo na takem odločilnem mestu in mnogokrat pride oseba, ki ga zavzema, v položaj, da ne more uveljaviti svojih lastnih načel, marveč se mora pokoriti zahtevam položaja.

G. Breznik je znan kot organizator in šolnik. Svoje organizatorske sposobnosti je nešteto krat tudi dokazal, in to ne samo na šolskem, marveč tudi na izvenšolskem polju.

Ob odhodu s tega odgovornega mesta in ob prevzemu ravnateljskega mesta na ženski realni gimnaziji mu želimo, da bi uspešno vodil ta novi zavod do njegovega popolnega dviga in procvita.

Učiteljski pokret

Z današnjo številko uvajamo novo rubriko »Učiteljski pokret«. V tej rubriki bomo priobčevali vse članke in izsledke, izvirajoče iz programa »Učiteljskega pokreta«. V to rubriko pridejo sedaj tudi članki, ki so izhajali pod naslovom »Naša vas« in v rubriki

»Naš glas«. Vsi članki, stanovsko politične vsebine se bodo odsej priobčevali v splošnem delu »Učiteljskega tovariša«. Vse dosedanje sotrudniške rubrike »Naš glas« naprošamo, da še nadalje sodelujejo in pošiljajo svoje prispevke za »Učiteljskega tovariša«.

PROGRAM

sekcijskega odseka »Učiteljski pokret«

I. Študij sociologije:

1. Gospodarska in družabna struktura naše vasi in šola.

2. Današnja vaška šola in njen odnos do gospodarskih in družabnih razmer:

- Vprašanje šolskega dela.
- Vprašanje vzdrževanja šolstva.

3) Učiteljev delovni in ekonomski odnos do družbe in države.

II. Študij pedagogike:

Študij se razpleta na: 1. otroka, 2. snov in 3. metodo.

Ad 1. Študij telesnega in duševnega razvoja otrokovega in njegovega miljeja.

Ad 2. Sodobna izbira učne snovi z ozirom na družbene zahteve in otrokov razvoj.

Ad 3. Proučevanje učnih metod, ki ustrezajo potrebam družbe, otroka in šole.

III. Propaganda za namestitvev brezposelnih učiteljskih abiturientov.

IV. Praktična borba za uveljavljanje učiteljskih interesov na osnovi družabne enakosti.

(Neposredni zaključki iz točk I.—III., prenešeni praktično na teren: časopisi, institucije, družba sploh.)

Kupa gorja — napolnjena

Tako bom preromal s culo in palico to lepo domovino...

Iv. Cankar.

Vse je odšlo v širni svet, da s podvojenimi požirki zasreblje iz čaše sodobne kulture ono, česar ne more nuditi siromašno podeželje.

Ne doli, višje gori pohitim, sam, da se odpočijem in naučim pristnosti prirodne lepote, ki ti je ne more nuditi nobena umetnost.

10. januar. Slonim ob oknu svoje planinske kočice in ob prelestnih sončnih žarkih, ki se lomijo ob jutranjem svitu v najrazličnejše barve, dopolnjujem svoj nočni sen.

Dolg modras se vije po pečini, siče in grozeče bulji vame. Snamem železno polkno, — en sam udarec, in oddvojena leži srepa glava ob mojih nogah.

Kaj naj to pomeni? Zazrem se v višino a tedaj se odpro vrata. »Slaba vest, gospod!«

»Tovariš Viljem Zirkelbach — umrl. Pogreb 10. januarja ob 15.30. Tov. J. L. se naproša, da mu v imenu Učit. društva govori ob odprtem grobu.« Pogledam na uro. — 10. ura — in jaz tu — v višini 1800 m. Mračni misli, v težke spomine pogreznjen brzim po zamrzli poljani v nižino.

Ostri zobje železnih derez se hreščeče zarezavajo v ledeni breg, da mi rezki hrušč pretresa vse živčevje.

Tudi on je hodil po stezicah, gladkih, opolskih, vedno navzgor, brez derez, slovenski Sisifus. Ubogi Viljem!

Komentar k programu »Učiteljski pokret«.

Potreba po novem programu izhaja iz navedenih dejstev:

1. Odkar peša gospodarstvo naše vasi, izgublja učiteljstvo na svojem ugledu. Vzrok je res: nepoznavanje krajevnih razmer. Dočim so se v prejšnjih časih posvečali učiteljskemu stanu le kmetski sinovi, so začeli v novejši dobi siliti vanj tudi meščani, saj je še pred kratkim bil učiteljski stan (kruh) najsigurnejši. Učiteljska se v svojem programu oddaljujejo od kmečkih potreb ter vzgajajo učitelje, ki so jim tuje vaške razmere. Učiteljstvo je pojmovalo izvrševanje svojega poklica v tem, da je slepo sledilo naredbam od zgoraj, brez potrebne prilagoditve na vaške razmere. S tem je izgubilo pravi kontakt s svojo okolico.

2. Slabo družabno stanje današnjega učiteljstva je krivo, da učiteljstvo ne posveča v polni meri pažnje vaškim problemom. V borbi za izboljšanje lastnega gospodarskega stanja prihaja v odvisnost od krajevnih motcev, zanemarija socialno šibkejšo, ki išče pomoči in nasvetov. Obubožani kmetski stan uvršča učitelja med vaško gospodo, ki je tuja in sovražna vaški kulturi. Liberalna politična opredeljenost učiteljstva napram klerikalnemu mišljenju duhovništva je razdvojila dva važna vzgojiteljska stanova, ki sta prenesla politično borbo na vzgojo ter povzročila raz-

cep v masah. Učiteljstvo je v tej borbi doseglo sicer stanovsko neodvisnost od cerkve, v najnovejši dobi pa je ta borba poslabšala učiteljev uradniški položaj, ki dopušča neprestane premetitve.

3. Predvojno učiteljstvo je imelo svojo vodilno idejo nacionalizmu. Ob njem se je razvila močna stanovska zavest. Povojna generacija se ni še zedinila na skupni ideji. Poslednji dogodki in udarci na učiteljevo osebnost pa kažejo, da se mora učiteljstvo priključiti reševanju sodobnih gospodarskih in socialnih razmer.

4. Učitelj na vasi mora postati prvi poznavalec vaških potreb. Njegovo delo mora postati osnova za vse usmerjanje in reformiranje šolstva. Učitelj mora postati pobornik za stvarno šolo, ki bo temeljila na delu, skupnosti, enakosti in človeških pravicah.

5. Vsa dosedanja borba učiteljstva je bila strogo stanovska, zato so jo nasprotniki proglasili za **stanovski egoizem**. Bodoča borba mora **obravnavati učitelja kot del družbe**, ki mora uravnavati svoje delo po družbenih potrebah. Radi tega mora imeti v družbi primeren položaj. Interesi učiteljskega stanu postajajo s tem pojmovanjem interesi najširše javnosti. — Ker je danes vsesplošno priznано, da živimo v socialni dobi, je pravilno, ako rešujemo današnja vprašanja na znanstvenih temeljih sociologije.

Splošne vesti

VAŽNO OPOZORILO.

Uredba ministra prosvete o vzdrževanju narodnih šol, ki je stopila v veljavo dne 10. septembra 1936. (Službeni list kralj. banske uprave dravske banovine št. 76 z dne 19. septembra 1936.) vsebuje v čl. 9. tudi sledeče važno določilo:

»V petih mesecih po uveljavitvi te uredbe ugotove banske uprave neporavnane obveznosti šolskih občin do konca meseca marca 1936. in njih zneske; upravne občine pa, ki so upošteevane po § 25. zakona o narodnih šolah, morajo postaviti potrebne kredite za izplačilo teh obveznosti v svoje proračune izza dne 1. aprila 1937.

Če se pokažejo po šolskem proračunu za leto 1936/37. neporavnane obveznosti, ustvarjene v tem proračunskem letu, se zagotovi njih izplačilo po predpisu prednjega odstavka.

Če ostane po šolskem proračunu za leto 1936/37. kaj neporabljenih kreditov, je uporabiti te prihranke zgolj za likvidacijo obveznosti iz prejšnjih let.

Ta določba je važna predvsem za one krajevne šolske odbore, ki so na dolgu za naše liste, predvsem »Popotnika«. Ako nimajo kritja v tekočem proračunu, oziroma ga ne bodo imeli do 31. marca 1937., naj pravočasno prijavijo kralj. bankski upravi in svoji upravni občini, da bo mogel biti dolg pravilno vnešen v novi proračun.

— **Proteus**. — Da omogoči naročnikom cenejšo vezavo, je sklenilo Prirodoslovno društvo poseben dogovor s knjigovoznicno. Vsi naročniki, ki želijo vezati I., II. ali III. letnik, naj izročijo te letnike najkasneje do 15. januarja ali Prirodoslovnemu društvu v Ljubljani ali pa direktno knjigovoznici **Zabjek** (Dalmatinska 10) — samo pod pogojem hkratne vezave velja izredno ugodna cena 15 din za letnik.

† **MATEJ KAVČIČ**.

Dne 16. decembra 1936. smo spremlili k večnemu počitku tovariša, upokojenega šolskega upravitelja, **Mateja Kavčiča**. — Omahnil je, kot se zruši mogočen in trden hrast, v letih, ko bi še s svojo trdno naravo lahko ključoval vsem udarcem življenja.

Cenjenemu učiteljstvu se priporoča
nova galanterijska
in modna trgovina

Cuznar Stane

Ljubljana — **Franciščanska ulica 4**

Oglejte si naše izložbe!

treba kapitalizirati s pomočjo podrobnega dela. Zadostovalo je. Podpis in pot. V Trebiji se je zaprl. Ni iskal več stika s Klandri svoje okolice, pač pa se je z dušo oklenil mrtve prirode. Ljubezen, ki je ni smel vlivati v človeška srca, je odsej pretakal v čašice vrtnega cvetja, otroških duš, in jo delil s svojo, dokaj številno družino. Da bi ne omagal še pod pezo družinskih skrbi, smo se potrudili, da je bil premeščen na Primskovo pri Kranju. Strt še od vojnih naporov, je s težavo opravljal službene dolžnosti, okolica pa je mrmrala, ker je od njega pričela zahtevati, kar so mu v letih zdravega življenja in mladosti zabranili. Bolezen je pač vedno kamen, ki se ob njem zdravi spotika. Hiral je. Nadiha ga je morila kot mora. Še hujske zlo je bila skrb za družino. Otroke je preril skozi šole do mejnikov, ki zapirajo pot na življenjsko delovno polje. In tu so obstali. Oni ob vhodu, sam ob izhodu. Umrl je. —

Še sem imel časa, da sem se preoblekel, vtaknil v žep piščal za intonacije, saj sem revež pozabil, da sem med novo učiteljsko generacijo. Pokropil sem ga in odhitel ven na cesto. Počasi se majoje proti meni tovariši-veterani, možje s težkimi križi, mladine ni. Piščal mi v žepu milo zastoče, užaljena, da jo milje časa duši. Stisnil sem jo v pesti in stopil h grobu. Z drugo roko sem v žepu mečkal ono dopisnico, ki me je vabila, da govorim v imenu učiteljstva. Iztrgal sem iz sebe tugo in bolest; banalne so bile moje besede, — težke, — valile so se v duše in grob trdo kot ono kamenje raz kupa ob zemeljskem žrelu. Kako, v čigavem imenu naj govorim? V imenu one stoterice, ki uživa božični mir, ki bi bila prikrajšana za 3 ure na 17 dnevnem oddihu? Govorim naj v imenu onih, ki ga niso poznali, ne njega kot osebo,

ne njegovega dela, ne njegove težke življenjske poti? Govorim naj li v imenu onih, ki so tu, ki sami govore s svojim duhom in telesom? Hlad, mrzel hlad me prešine. Najraje bi pomandal ono cvetje, ki se je s svojo poletno lepoto posmehovalo zimski prirodi v lice, zmlel bi je v prah, kakor sem to moral storiti s svojimi trpkimi besedami. Še sem dvignil svoje gorjanske pesti, ki jim ni bilo usojeno, da ustvarjajo, ki pa so bile vedno dovolj močne, da so zdrobile marsikako grdo nakano, ostudno zlo, zadnje ono, ki bi jo imel doživeti prav pokojni tovariš. Zgnetel sem ob grobu trnje, ki se je vleko ob Vilku vse muka polno življenje, povil sem ga v trnje venec in ga treščil s silo bolečini na izmučeno telo našega sotrpina, mučenika.

In med govorom se mi je zazdelo, da se plazi proti meni oni ponočni modras, sikajoče grozeče. Nisem se ga ustrašil. Pograbil sem po sili duha in ga razkosal v dvoje, troje.

Mračno je ležala v grobu črna krsta, nad njo trpka časovna doba, potrta družina — ljudstvo z odprtimi srci, Klandri s povešenimi rokami, strtimi dušami.

Nisem se dotaknil ne kamenja ne prsti, v grob sem vsul le svoja čustva ljubezni, tovarištva, prijateljstva, in odšel, da čakam, komu izmed preostale osmerice je usojeno, da prvi omaga na pobočju slovenske Golgote.

Morda je še dolga cesta, morda so še težka pota, s kamenjem posuta, z robidovjem zastražena — sem mislil s Hlapcem Jernejem, ko sem se vračal v svoje Podgorje — in vendar; saj svet dandanes ne zavrača pravice s krivico — mi je sililo nekje iz globine duše.

Josip Lapajne.

Osebnostne zadeve

—i Postavljena je za učiteljico v Kaplji pri Brežicah Rozalija Ancelj.

—i Prestavljeni so: Ana Podboj iz Celja v Laško, Josip Kotnik iz Laškega v Celje, Alojzij Blenkuš iz Livolda v Kočevje, Marija Jankovič-Jurko iz Vojnika v Maribor, Marija Bergles iz Laporja v Vojnik, Franc Čiček iz Sevnice v Pobrežje pri Mariboru, Marija

Smolnik iz Vavte vasi v Trebnje, Karla Srebrnič iz Velike Pirešice v Leskovec, Anton Bratkovič iz Leskovca v Veliko Pirešico, Gabrijela Skuk iz Šmartna k Sv. Jodrti.

—i Upokojeni so: Karlina Schann iz Ljubljane, Ivan Wikin iz Starega Leskovca, Marija Tamasković iz Šmartnega v Rožni dolini.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveči in JUU

—i Uradniški prejemki se bodo najbrže zvišali, tako je izjavil finančni minister v Banji Luki. Vlada stoji namreč na stališču, da morajo biti uradniki dostojno plačani, in da se tudi med moškimi ne smejo delati razlike. (»Jugoslovenska pošta« in »Jutro« od 31. XII.)

—i Povišanje uradniških plač v Italiji. Zaradi stalnega višanja cen življenjskih potrebščin so povišali v Italiji drž. uradnikom plače za 8 %. (»Naš glas«, 1. I.)

—i Tudi »Gorenjec« se je zavzel za državne nameščence. V uvodniku, ki ga priobčuje v svoji številki od 2. I. »Državni nameščenci in njih slabo gmotno stanje«, govori o korupciji državnega uradništva, se zavzema za uradniško zbornico in piše med drugim: Od 1. aprila l. 1931. do danes so se v II. draginjskem razredu znižali prejemki pri uradniku VII. skupine za 24,9 %, VIII. skupine za 24,37 %, IX. skupine 25,97 % in X. skupine za 26,95 %. Razmere glede nakupa življenjskih potrebščin so se še poslabšale. Zato bi bilo prav in pravično, če županstva opozore tudi bansko upravo in le-ta osrednjo vlado na izredno slabo stanje slovenskega državnega nameščence. Nujno je potrebna hitra pomoč. — Glede očitka korupcije odgovarja »Gorenjec« »Slovenski narod« od 8. I.

—i Premestitve so draga reč, državo stanejo mnogo denarja. Premestenci morajo včasih čakati dolgo časa na povrnitev stroškov. Iz poročil posameznih finančnih direktorij je razvidno, da dolgujejo finančnim organom na preselitvenih stroških: zetska 200.000, zagrebška 200.000 in ljubljanska 70.000 din. (»Delavska politika«, 1. I.)

—i V uvodniku »Vprašanje malega naroda« objavlja »Slovenec« od 8. I. med drugim tudi tole: Mladine ne smemo vzgajati v duhu nacionalističnega udrihovstva, da po spregledu smešnosti tega vzgojnega načina ne pride v nasproten ekstrem. Vzgojati jo moramo odkrito v zavesti, da smo majhen narod z razvito kulturo in umetnostjo. Za svoje narodne vzore ne smemo iskati vzorcev pri Rusih, Angležih, Francozih in Nemcih, ampak pri visokokulturnih malih narodih, ne med zagovorniki surove sile, ampak med pionirji kulture. Vse učne knjige bi morale imeti skupno osnovno misel in ideal, a ne kot zdaj dvomljivo jugoslovenstvo.

—i Glede na igralski nastop gluhomelih v Ljubljani prinaša tudi 11.-12. št. »Zdravja« daljšo oceno, kjer pravi, da je predstava podala sijajen dokaz za veliki pomen zavodov in šol za gluhomele.

—i Banška uprava je kupila tovarno slamnikov v Domžalah, katero priredi za zavod za slepo deco, ki se preseli iz Kočevja. (»Zdravje«, 11.-12.)

—i Za reformo našega šolstva je govoril pri Pedagoškem društvu v Ljubljani tov. Hreščak. Zanimiv izveček predavanja prinaša »Jutro« od 7. I.

—i Učiteljski dom v Mariboru je gorel. Vendar škoda ni velika. (Mariborski večernik, 7. I.)

—i Glede Bežigradske šole odgovarja dr. Ravnihar na članek v »Slovenec«, ki ga je indirektno napadel, češ, da je uporabil za dograditev šole posojilo, ki je bilo namenjeno za premostitev smodnišnice. On priznava, da je storil in ne smatra za greh, ampak za zaslug, da je na ta način mogel dograditi potrebno šolo, ko premostitev smodnišnice tako ni bila več aktualna. (»Slovenec«, 5. I.)

—i Papež in šola. Papež je dejal: »Šole so danes v mnogih primerih važnejše od samih cerkva. Ako se nam v osnovnih šolah ne posreči obdržati vero v srcih naših otrok, bomo kmalu imeli cerkvene stavbe brez cerkvenih občin.« (»Nedelja«, 3. I.)

—i Ni bilo pritiška na uradništvo za udeležbo pri volitvi v Škofji Loki, tako piše »Gorenjec« od 2. I. in v dokaz, da je res, navaja: Izmed vsega učiteljstva, se je volitve udeležil samo 1, od drugega uradništva le par, od financarjev nobeden.

—i Priznanje učiteljske službe na šolah sv. Cirila in Metoda. Načelnik ministrstva prosvete je izjavil na učiteljskem zborovanju, da pride v finančni zakon za l. 1937/38, tudi določba, s katero se prizna kot učinkovita državna služba tudi poučevanje na šolah sv. Cirila in Metoda. (»Naš glas«, 1. I.)

—i Pod naslovom »Sodne zanimivosti« prinaša »Jutro« od 7. I. sledeče: V avtobusu lenarške avtobusne družbe je lani 25. januarja gospodična Anica Leskovarjeva, učiteljica v Kamnici, dejala neki svoji tovarišici od Sv. Anne v Slovenskih gorah, da mora biti njen nadučitelj (g. Jakob Stuhec, starosta sokolske čete pri Sv. Ani) »grozen denunciant«. Zaradi tega je g. Stuhec vložil pri mariborskem sodišču tožbo proti Anici Leskovarjevi, ki pa se je zagovarjala, da ni mislila pri tem g. Stuhca, marveč, da je hotela le zagovarjati učiteljske premostitve, češ, da ni bil noben učitelj premosten brez vzroka, marveč, da so bili premosteni na lastno prošnjo ali pa ker so se pri volitvah preveč eksponirali, oziroma

denuncirali. Zanimiva zadeva je zdaj pred sodiščem končana. Sodnik je po zaslišanju vseh prizadetih prič obsodil 22. julija 1936. g. Anico Leskovarjevo na denarno kazen 180 dinarjev, ki se odloži pogojno za eno leto, ter na plačilo sodnih stroškov. To sodbo je kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča dne 29. decembra 1936. potrdil, ko je ponovno zaslišal vse prizadete priče. Ker ni proti tej sodbi nikakršnega pravnega leka, je pravda s tem končno veljavno končana.

—i V članku »Narodni pomen šolskega radia« si je privoščila 2. številka revije »Radio - Ljubljana« hudo kritiko našega osnovnega šolstva. Tu piše: Naša uradna šolska politika tako v svojih načelih kakor v stvarnem delu ne daje jamstev za slovenske narodne potrebe, naše osnovno šolstvo, ki so ga predstavljali v slovenskem pogledu nezavedni in nepripravljeni ljudje, je mešalo pristno in naravno narodno dedščino z utopističnimi jugoslovenskimi teorijami. S tem je šola vzgojila nekaj rodov slovenske mladine v zmedenem duhu, tako da se more govoriti o izkvarjeni mladini. — Glede šolskega radia piše, da bi moral po sistematičnem programskem načrtu dajati mladini tisto, česar ji današnja šola ne daje: smotrene, jasne in dostojne slovenske izobrazbe, pouka o temeljnih rečeh, ki jih mora vsak slovenski človek vedeti in jih v današnji dobi more dobiti.

—i Pod naslovom »Metoda jugoslovenskega učiteljstva v Sloveniji« »Slovenec« od 1. I. ostro kritizira Rapetovo Četrto čitanko, kjer govori o jezikovnem plemenu Slovencev in Hrvatov ter mesto: Prebivalci Jugoslavije so en narod, vendar se po narečjih in običajih ločijo v Slovence, Hrvate in Srbe.

—i Cankarjeva dekliška šola v Mariboru je letos pripravila božičnico pticam. V paviljon mestnega parka je postavila božično drevo z zrnjem, kar je privabilo velik ptičji zbor, posebno sinice. (»Mariborski večernik«, 29. XII.)

—i O srednji šoli in knjigah je napisal Jakob Šolar v »Sloveniji« od 1. I. oster članek. Med drugim pravi tu: »Brez ozira na vse izboljševalne predloge so ponatisnili učne načrte iz l. 1929. s tiskovnimi napakami vred in se niso niti zmenili za skušnje v šoli. Zato ni čuda, da so ti učni načrti tako resnična podoba vse neurejenosti, nedoslednosti... da je človeka sram. Do vsega tega mora priti če se z vsem tem bavi upravná šolska oblast, ne pa šolski strokovnjaki, ki imajo živ stik s šolo. ...Knjiga nam dela sramoto pevsod, kjer bodo na njeni podlagi hoteli spoznavati naše šolstvo. To je res podoba vse naše svete.

—i Šolstvo in prosveta v Rusiji. V letu 1936. je bilo v Rusiji 164.081 osnovnih, 1797 strokovnih, 2572 tehničnih šol, 716 delavskih univerz in 595 visokih šol. Gledališč 724, kinematografov 28.600 in 67 radijskih oddajnih postaj. Knjižnic je bilo 53.380 s 105.295.000 knjigami. — V l. 1935. je izhajalo v Rusiji 10.000 dnevnikov z dnevno naklado 35.700.000 izvodov. Knjižne založbe so izdale v l. 1935. 42.700 raznih knjig in brošur. Te knjige so izšle v 93 jezikih. (Po »Sl. narodu« in »Kmet-skem listu« od 30. XII. in »Del. politiki« od 1. I.)

—i Šolske razmere v V. okraju v Mariboru. Poslopje 3. deške osn. šole na Ruški cesti je pretesno. Otroci morajo na druge šole na levi breg, dva razreda v Razlagovo, eden na 4. deško v Gosposvetsko. Nekateri celo 3 km daleč, kar je kvaren nedostatek v materialnem in vzgojnem pomenu. (»Mariborski večernik«, 30. XII.)

—i Državne šolnine ni treba plačevati na zasebnih šolah, pa naj imajo pravico javnosti ali ne. (»Slovenec«, 31. XII. in »Jutro«, 31. XII.)

—i Odpoved za vse prostore v šolskem posloju je prejela mestna občina v Kamniku od Meščanske korporacije. Šola se mora do avgusta izseliti iz zgradbe, ki je bila pred 53 leti sezidana nalašč za šolo. (»Slovenec« od 31. XII.)

—i Slomškova družba je imela za božične praznike za svoje člane poseben 3-dnevni tečaj v Ljubljani.

—i Otroci so zgradili železnico. V prostih šolskih urah je 500 otrok delalo dolge mesece, da je zgradilo v kavkaškem mestecu v Tiflisu železnico, katere tir ima širino 75 cm in je dolg pol kilometra. Železnica ima malo lokomotivo in 3 vozove. Doslej je železnica odpravila 65.000 oseb. Sedaj jo nameravajo šolarji podaljšati za cel kilometer. (Po »Domoljubu« od 1. I.)

—i Na Nizozemskem se poučuje šah na vseh šolah. (»Slovenski dom«, 31. XII.)

—i O premostitvi učitelja Fr. Vadnala, sokolskega starosta, vrtnarja, čebelarja, peva, glasbenika in zadržarja po 30-letnem delovanju iz Dobove v Veliki Podlog piše »Sokolska volja« v l. številki. V Dobovi je ostal Vadnal dom in družino.

—i † Emil Adamič. Toplo pisan nekrolog prinaša glasilo bolgarskega učitelj. udruženja »Prosvetno edinstvo«. Pisec želi, naj se uresniči pokojnikova želja, da se prične s smotno skupno akcijo jugoslovenskega in bolgarskega učiteljstva.

—i Poenotenje višjega šolstva v Nemčiji. poleg šestrazrednega šolstva bosta obstojali v Nemčiji samo še dve vrsti višjega šolstva, in sicer glavna šola, in stranska šola. V krajih, ki bodo imeli samo eno visoko šolo, bo obstojal samo tip — glavne šole, le, kjer bi gimnazija imela poseben pomen, obenem pa tudi že slavno tradicijo, bo ministrstvo izjemoma dovolilo gimnazijo. (Po listih od 2. in 3. I.)

—i Na šoli v Turjem je 133 otrok in samo ena učna moč. Pomanjkljiv pouk na šoli vzbuja med ljudmi mnogo nevolje. (»Slovenec«, 3. I.)

—i Moosheart — mesto otrok. V bližini Chicaga v Ameriki je otroška naselbina, ki šteje okoli 200 hiš in kjer se šola in živi 1700 otrok, večinoma sirot brez staršev. Otroci, ki bi dajali sicer mnogo naraščajočim temnim zločinskim elementom vlemesta, se vzgajajo tu pod dobrim nadzorstvom v koristne člane človeške družbe. Tu se ne učijo samo običajnih šolskih predmetov, ampak se bavijo tudi z raznimi obrtni, pa tudi z živinorejo in kmetijstvom, tako da se naselje vzdržuje kar samo in prodaja lahko 75 procentov svojih izdelkov z dobičkom. (»Maribor Zeitung«, 12. I.)

—i Mlečna akcija na kamniški šoli. Na šoli, kjer je protituberkulozni dispanzer ugotovil 40% okužen, dajejo 80 revnim otrokom dnevno mleko. (»Slovenec«, 10. X.)

—i Pouka ni na šoli v Nemški Loki že od začetka šolskega leta. (»Gottscheer Zeitung«, 10. I.)

Učiteljski pravnik

—š Vprašanje! P. R. iz SL. K. Bil sem začasno dodeljen v nadomeščanje manjkajočih učnih moči iz kraja, kjer je sedež sreza, na podeželsko šolo. Kje mi tečejo mesečni prejemki? Ali na moji matični šoli ali na začasnem učnem mestu? Ali mi pripada za čas nadomeščanja dnevnic po § 25. fin. zak. za l. 1934/35., ker so mi bili po odl. min. prosv. P. br. 7956 od 5. III. 1935. selilni stroški odbiti ter priznani samo oseb. potni stroški.

Odgovor! Po čl. 3. uredbi o osebnih dokladah Vam pripada osebna doklada II. draginjskega razreda, ker je Vaše stalno službeno mesto v K. Za čas dodelitve bi Vam pripadale dnevnice, če ni v dekretu o dodelitvi drugače odrejeno.

—š Vprašanje: V. C. v L. Opustil sem stanovanje kraj. šol. odbora in se preselil v svojo lastno hišo. Ali imam pravico do stanarine?

Odgovor: Ne!

—š Vprašanje: R. I. v G. 1. Ali ima moja hčerka vdova po neuradniku, ki jo sedaj vzdržujem, pravico do žel. legitimacije?

2. Ali imam pravico do 4. periodskega poviška VI. polož. skupine, ker nisem mogel napredovati še v V. polož. skupino?

Odgovor! ad 1. Ne, ker imajo hčerke pravico do žel. legitimacije samo do možitve.

Ad 2. Četrti periodski povišek v VI. polož. skupini ne obstoja. Plača VI. skupine s 3. periodskim poviškom t. j. 1450 din je enaka plači V. položajne skupine.

Naša gospodarska organizacija

—g Učiteljska tiskarna. Tovariši, ki imate prihranke v denarnih zavodih, dvignite nekaj stotakov ter jih naložite v deleže Učiteljske tiskarne. S tem neizmerno koristite skupnosti, a tiskarni pripomorete do cenejšega obratnega kapitala. Čast učiteljstva in gospodarske koristi organizacije in drugih ustanov zahtevajo, da Učiteljska tiskarna dobro uspeva.

—g Obmorski učiteljski dom. Tovariši(-ice)! Pridobivajte novih članov, prispevajte k novi postojanki ob našem morju, ki bo nam samim v oddih, posebno pa rekonvalescentom, ki nujno potrebujejo morskega zraka, milega podnebja in miru. Tovariši(-ice), ki vsake počitnice romate na obalo našega Jadrana, ali ste že člani(-ice) društva za zgradbo lastnega krova? Če še ne, se takoj oglasite z dopisnico na naslov: Društvo »Obmorski učiteljski dom«, Ljubljana, Franciškanska ulica 6.

Mladinska mafica

—mm 4. številka »Našega roda« izide okoli 20. t. m. Prosimo cenj. poverjenike, da nam pošljejo pravočasno naročnino.

—mm Za literarno nagradno tekmovanje je prejelo tajništvo M. M. 13 rokopisov. Na željo avtorjev potrjujemo prejem rokopisov poslanih pod naslednjimi gesli in psevdonimi: »Bumbašir«, »Za svobodo«, »Štev. 13«, »Anonimno«, »Drava«, »Janez 1937«, »Martin Sok«, »Mladi krog«, »Ivan Drole« in »Peter Golja«. — Željo nekaterih avtorjev, naj bi rokopise, ki ne bodo sprejeti, vrnili že v teku enega meseca, ne bomo mogli upoštevati, ker morajo vsa dela preценiti vsi člani literarnega odseka in bo trajalo to gotovo dalj časa. Izid tekmovanja bo objavljen v »Učiteljskem tovarišu« in v glavnih dnevnikih.

—mm V bilanci slovenskega knjižnega trga v l. 1936. piše Tine Debelak v »Slovenec« od 10. I.: Med mladinskimi spisi moramo na prvo mesto postaviti Seliškarjev morski deški roman »Bratovščina Sinjega galeba«, kakor tudi Ribičičevo »Barka zaplaval«. — Omenja tudi Milkovičeve »Barake«, Hudalesovo »Posteljo gospoda Fibriha« in Ribičičeve »Čurimurčke«, med prevodi pa ponovno »Pirhe«.

—mm V Mladem Slovencu od 10. I. je priobčen Tolstojev »Morski pes«, ki je izšel v Kresnicah.

—mm V članku »Slovenska književnost v letu 1936. piše v novoletni številki »Jutra« kulturni referent Borko: ... Mladinska literatura takisto ne zaostaja. Ena najpomembnejših novosti na tem področju je bila zbirka bolgarske mladinske proze »Pirhi« v izboru in prireditvi T. Potokarja in z ilustracijami naših najboljših slikarjev. Dalje je treba omeniti štiri knjižice M. M., Milkovič: Barake; Ribičič: Čurimurčki; Hudales: Postelja gospoda Fibriha; Seliškar: Bratovščina Sinjega galeba.

—mm Ko razpravlja o mladinskem tisku, omenja novoletni »Slovenec« med drugim tudi tole: Tako imamo katoliki za najmlajše zdaj fuzijo »Angelčka« in »Lučke z neba« v listu »Luč«, potem »Zamorčeka«, »Mladega junaka«. Za večje je »Vrtec«, ki vzdržuje ravnotežje z »Zvončkom«, že težje pa z »Razorio« in »Našim rodome«, ki so namenjeni že meščanskošolski mladini ter jim mi nimamo postaviti ničesar naproti. — (Po mnenju kulturnega urednika »Slovenca«, Tineta Debelaka, je tedaj »Naš rod« list za meščanskošolsko mladino in list, ki ga ne izdajajo katoliki. Ali pretvarja g. Debelak resnico hote ali nehoti, le tega še ne vemo.)

Šolski radio

—r XV. teden. V torek 19. januarja bo predaval g. prof. Rafael Bačar: »Sol neizogibna potreba človeškega telesa«. Razpored: Človek — morski akvarij. Pomen in namen soli v človeškem organizmu. V skupino snovi, ki odločilno vplivajo na deloma še neznan način na razne organe, spada tudi kuhinjska sol. Poskusi Jacquesa Loeba na živalih. Kje, v katerih organih se sol uporablja in zakaj. Kako sol oddajamo. Sol in mišično delovanje. Pregled obtoka soli v človeku.

V petek 22. januarja bo povedal g. dr. Branko Vrčon: »Kako si narodi delijo svet.« Razpored: 1. Naš prvi pogled v svet. — 2. Naš svet je velik. — 3. Naš svet je majhen. — 4. Narodi si delijo prostor na njem: a) Boj za boljše mesto pod soncem. b) Boj za svetovno gospodstvo. c) Države in njih kolonije. II.—III.

—r V kmitskem radiu bo v nedeljo 17. januarja ob 17. uri: »Mala perutnarica Urška pripoveduje Micki«; oddajo vodi g. Alfonz Inkret.

Stanovska organizacija JUU Iz društev

= ČLANOM(ICAM) SRESKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA MARIBOR LEVI BREG! Tov. blagajnik je na učit. zbore vseh šol poslal seznam članarinskih dolžnikov z navedbo dolžne članarine. Kdor je v kakem dvomu glede teh terjatev, se lahko obrne pismenim potom na tov. blagajnika, ki bo pri prihodnjem zborovanju 13. febr. t. l. ob 9. uri dajal pojasnila. Pozivam, da vsi vso dosedanja članarino po dohodu z božičnih počitnic čimprej nakažete. Ne silite društvene uprave k strožjim meram! Disciplina in red naj kot moje novoletno voščilo veljata enako za vse! Predsednik.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KOČEVJE obvešča svoje članstvo, da je letna članarina za l. 1936/37. določena, na podlagi sklepa letošnjega občnega zbora, za samce po 170 din, za učiteljice poročene z učitelji pa po 90 din. Društvo je v veliki finančni stiski, ker mnogi člani niso poravnali niti članarine za lansketo leto, dočim je v letošnjem letu zadostilo svojim obveznostim le malo članov. Zato prosimo, da zamuđniki v najkrajšem času poravnajo svoj dolg in nato redno nakazujejo članarino v mesečnih obrokih. Kdor nima ček. položnic, naj jih urgira pri društvenem blagajniku Trobišu Stefanu, šol. upravitelju v Starem logu pri Kočevju. Odbor.

Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR — DESNI BREG bo zborovalo dne 23. januarja 1937. na dekliški narodni šoli v Studencih s pričetkom ob pol 10. uri. Na dnevnem redu je poleg običajnega situacijskega poročila in dopisov predavanje tov. Julija Kontlerja: Gospodarske in družabne prilike narodne manjšine na Kočevskem (s skiopitičnimi slikami) in razgovor o triletnem delovnem programu v okviru učiteljskega pokreta. Pred zborovanjem naj tovariši poravnajo zneske za pravila. Odbor.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO zboruje v soboto 16. t. m. ob 8. uri v Laškem (osnovna šola) za sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. Stanovske zadeve. 3. Dopisi. 4. Predavanje: Emil Adamič (predava tov. M. Mahkota). 5. finančni zakon 1937/38. 6. Učit. tiskarna (tov. Bučar). 7. Mladinska matica (tov. Pahor). 8. Slučajnosti. — Tovariši! Z zborovanjem bomo pričeli takoj po prihodu

prvega jutranjega vlaka, tako da bomo do 12 končali. Na zborovanjih opazamo vedno iste obraze. Mnogih tovarišev in tovarišic pa pogrešamo že dolgo časa. Pa zakaj? Zdi se nam, da se je Zidani most kaj zameril? Zato gremo v Laško za spremembo. Zadnjič je bilo navzočih 77, upamo, da jih bo v soboto vsaj za desetino več. **Smatrajte zbor kot komemoracijo za velikim učiteljem Adamičem.** — O članarini pa prihodnjič kaj.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL je zborovalo dne 12. decembra 1936. v Ljubljani. Zborovanja se je udeležilo 84 članov.

Tov. Vrhovec je otvoril zborovanje in pozdravil sreskega šolskega nadzornika Drnovška. G. sreski šolski nadzornik je nato govoril o urnikih in učnih načrtih. Orisal je njihove dobre strani, kakor tudi njih hibe, ki jih je najbolj spoznal ob priliki svojih nadzorovanj po šolah. Z dosedanjimi učnimi načrti učiteljstvo ni tako zadovoljno kakor bi bilo želeli. Kot izkušen šolnik je dal učiteljstvu mnogo dobrih nasvetov za pouk. Izročil je za vsako šolo po en primer urnika, ki ga je sestavil upoštevaje potrebe naše šole in zakonske odredbe.

Po njegovem govoru se je razvil živahen razgovor. Šad te razprave je bil predlog:

Sekcija JUU za dravsko banovino naj na pristojnih mestih posreduje, da se izdelajo učni načrti in sestavi razporeditev ur za narodne šole vseh vrst v dravski banovini, od šole z enim, do šole z osmimi oddelki.

Nato je predaval dr. Fr. Mis o spolni vzgoji, pač o najkločljivejšem vprašanju vzgoje, ki je prav za prav bolj stvar staršev nego učiteljev — vsaj za to dobo še. V lepih slikah nam je prikazal cilje zdrave spolne vzgoje, katere temelj naj bi bilo navajanje mladine k vzdržnosti in preusmeritev spolnih sil v delo, sport in telovadbo. Iz svoje dolgoletne prakse nam je povedal tudi primere strašnih posledic spolnih zablod in nesreč, ki so jih deležni mladi ljudje zaradi nepoučenosti — kar je greh vzgojiteljev.

Obema predavateljema je izrazilo članstvo zahvalo.

Končno je tajnica poročala o dopisih, ki jih je prejelo društvo.

S. Vrhovec, preds. Lenarčič Ana, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ je zborovalo 14. novembra 1936. v Kranju v prostorih Narodnega doma.

V uvodnih besedah je predsednik orisal pomen učiteljske stalnosti za napredek šole in najširših plasti naroda, poudarjal je pomen državljanske vzgoje, ki stopa pri naprednejših narodih vedno bolj v ospredje. Nato je omenil, da je učitelj vzgojitelj šolske dece in s tem celokupnega naroda, učiteljevo delo je trajno, nepolitično in smotno. Zato je pozival navzoče tovariše, da ostanejo v težki borbi za stanovske in državljanske pravice na svojem mestu in točno na deklaracijskem stališču.

Vsak član je nato prejel izvod pravil JUU. Teh pravil se je strogo držati in po njih usmerjati vse stanovsko delo, kajti vsak uspeh organizacije sloni na stanovsko zaveden članstvu, ki naj dobro pozna svoje pravice in dolžnosti napram vodstvu.

Sledilo je predavanje tov. Stanka Završnika »O telesni vzgoji«. Predavanje je bilo prav vestno sestavljeno in je doseglo svoj smoter, posebno še zato, ker učiteljstvo sestavlja podrobne učne načrte in ima o ciljnih telovadbah dostikrat nejasne pojme. Da je bilo učiteljstvo z referatom zelo zadovoljno, je dokazal velik aplavz in prošnja sres. šol. referenta tov. Rupreta, da bi sodeloval tov. predavatelj pri določitvi podrobnega učnega načrta za telovadno pouk za tuk. srez. Drugi tovariši pa so naprosili tov. Završnika, da obelodani svoj referat v stanovskih glasilih.

Nato sta tovariši nadzornik V. Rupret in predsednik podala smernice za sestavo podrobnih učnih načrtov. Po izčrpnem poročilu so posegli v debato tov. Malenškova, Rozman, Kus, Ločniškar.

Ob koncu zborovanja se je razčistila zadeva glede udeležbe delegatov na zadnji ba-

novinski skupščini in izrazila željo, da se že skoro uredi nesoglasja med oblastnimi organizacijami.

Jos. Lapajne, preds. Kus Viljem tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO NOVO-MESTO je imelo svojo sresko skupščino dne 21. novembra 1936. v Novem mestu. Navzočih 67 članov, t. j. 75%.

Zborovanje je potekalo tovariško, v duhu stanovske sloge in stanovske zavesti. Vsi sklepi so bili soglasno sprejeti. Pred zborovanjem je bila vložena samo ena kandidatna lista po novih pravilih. Volitve so se vršile z aklamacijo in lista je bila soglasno sprejeta. Izvoljen je bil z malimi spremembami stari odbor.

Ob 9. uri je otvoril predsednik sreske skupščine, iskreno pozdravil številne udeležence, čestital novemu nadzorniku tov. V. Skebetu, izročil pozdrave odhajajočemu tovarišu nadz. C. Vizjaku in predstavil skupščini zastopnika sreskega načelstva g. podnačelnika Vidmarja.

Ugotovil je, da je bila vložena samo ena kandidatna lista za izvolitev nove uprave, brez predloga za tajne volitve. Lista je bila izročena volilnemu odboru. Volitve so bile določene na 11. uro.

Nato poroča tov. predsednik o delu društva in društvenega odbora v zadnjih dveh letih ter sklence svoje poročilo s sledečimi mislimi: »Voditi nas mora brezpogojno iskrena jugoslovanska ideja. Ves program naše stanovske organizacije naj bo spojen s smernicami vseobče državljanske vzgoje. Pri delu v organizaciji pa naj nas vodi vera v lastno moč in sleherni naš pokret naj temelji na iskrenem medsebojnem tovarištvu.«

Banovinska in glavna skupščina sta pokazali, da se nahaja naša organizacija v večjih rokah in da nas vodi tovariš Dimnik neustrašeno po programatično začrtani stanovski poti. Novosadska skupščina je dokazala, da je učiteljstvo trdno odločeno hoditi svojo ravno stanovsko pot, ne glede na spremembo političnega režima, imajoč vedno v vidu koristi naroda in blagor domovine.

Soglasno so bile sprejete resolucije:

1. Odobravamo stališče in delo glavne skupščine v Novem Sadu ter vodstvo pozivamo, da odločno vztraja na svoji dosednji poti za svobodno učiteljsko vest in nezavisnost.

2. JUU sekcija in centrala naj z največjo pažnjo skrbita in opozarjata merodajne činitele na vse premetitve učiteljstva, s katerimi se oškodujejo šola, narodna prosveta in učiteljski stan.

3. Želimo in prosimo stalnost. Le stalnost učiteljstva bo zopet zaščitila naše osebnice, pa tudi obče narodne in državne interese.

Iz tajniškega in blagajniškega poročila je bilo razvidno, da šteje društvo 89 članov, da je znašal denarni promet v minulemu letu 26.687,50 din, da so se vršila v minulemu letu 4 zborovanja, 4 seje in da je bilo vloženih 12 zaščitnih pol.

Z vsemi glasovi proti trem, se je sprejel predlog tov. blagajn., ki je predlagala, da se zviša članarina za 2 din mesečno. Ta prispevek je namenjen za pravnega konzulenta. — Letna članarina znaša torej 170 din, za poročene pa 90 din.

Prihodnje zborovanje se določi na januar. Skupščina se zaključila.

Menard Vinko, preds. Ivanetič, tajnik.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG je zborovalo dne 24. novembra in 7. decembra 1936. v Studencih. Navzočih pri prvem zborovanju 71 članov (-ic), t. j. 70%, a pri drugem 65, t. j. 62,5%.

Tov. predsednik Petrovič Simon je po situacijskem poročilu dal besedo tov. Altovi, ki je predavala o potopisnih vtisih s pedagoške ekskurzije po Češkoslovaški. Zanimivemu izvajanju je dodal tov. Vranc strnjeno sliko o stanju šolske reforme na Češkoslovaškem, katere jedro in temelj sta globoko ukoreninjena, osvetlil ugodne okolnosti, v katerih se pokret smotno razvija, prav po prin-

cipu Masarykove demokracije humanizma in šolske svobode. Tov. Ledinek pa je podal slike iz razredov, kjer so hospitalni in kjer so dobili dobre, pa tudi manj ugodne vtise.

Sledilo je poročilo o glavni skupščini v Novem Sadu, ki ga je podal delegat tov. Ledinek, in poročilo o predsedniškem zborovanju, ki ga je podal tov. Vranc. Pri tem je bila sprejeta sledeča resolucija:

»Učiteljstvo sreza Maribor desni breg, zbrano na obč. zboru, soglasno odobrava stališče in delo centrale in sekcije uprave JUU, ki odločno nastopa za stanovsko linijo organizacije jugoslov. učiteljstva. Pozivamo našo sekcijo upravo, kakor tudi centralni odbor s predsednikom Dimnikom na čelu, da se vztrajno bori za učiteljske pravice.«

Tov. blagajnik Dšura je v obračunu izkazal 1567,15 din prebitka, a za tekoče šol. leto ostane lanska članarina po 17 din in po 3 din za obrambni sklad 10 krat letno s pobiranjem članarine po dosedanjem načinu.

Pedagoški centrali damo 200 din.

O socialnem položaju učiteljstva je govoril tov. Vranc, pri čemer je nazorno prikazal razmerje v cenah življenjskih potrebščin in njihovih sedanjih plač Blažičev stvarno sestavljen zadevni diagram.

Pri volitvah, za katere je bila vložena samo ena lista, je bila izvoljena naslednja uprava.

I. Upravni odbor: Petrovič Simon, Alt Adela, Petrun Josip, Vranc Ernest, Dšura Ivan, Skrbinešek Ljudmila, Ledinek Miloš.

II. Nadzorni odbor: Firm Štefan, Kašpar Fran, Tušak Franjo.

Drugo zborovanje:

Po prečitanih dopisih se je razvila živahna debata, v katero so posegli tovariši: Petrovič, Blažič, Vranc, Firm, Mihec, Luknar in Petrun.

Tov. Vranc E. je podal poročilo o Učiteljskem pokretu. V razgovoru, ki so se ga udeležili tovariši Mihec, Petrun, Luknar, Vranc, Kontler, Firm in Ledinek, se je ugotovilo, da je zamisel Učiteljskega pokreta pozdraviti, ker je danes studij v tem pravcu nujno potreben posebno za »mlajše« tovariše in tovarišice. Upravnemu odboru se poveri, da izdela na seji troletni podrobni načrt dela in ga predloži prihodnjemu zborovanju.

Dodatno poročilo o skupščini v Novem Sadu in to o predavanju tov. Bjeliča: »Učiteljska stalnost — potreba šole in družbe« je podal tov. Ledinek M. Posebno je poudarjal iz referata besede kralja Petra I. učiteljstvu: »V vaših šolah pobijajte prišepetavanje in vohunstvo, katero se pozneje razvije in spremeni v največjo moralno bolezen. Vohuni so slabši od lopovov. Lopov kraje in škoduje materialno, a špijoni upropaščajo mnoge nedolžne ljudi. Od njih sem trpel tudi jaz.«

Po poročilu je zbor sprejel resolucijo o zahtevi učiteljske stalnosti.

Resolucija.

Učiteljstvo JUU sreskega društva Maribor desni breg, zbrano dne 7. dec. 1936. na zborovanju v Studencih, je ugotovilo, da je bilo delo učiteljstva tega sreza vedno konstruktivno in nesebično ter v duhu osnovnih državljanskih dolžnosti in pravic. Njegovo delo na državljanski, gospodarski in socialni izgraditvi jugoslovanske državne zajednice bo pa doseglo še večji uspeh, ako mu bo zagotovljen čas dela na terenu in ako bo imelo zavest, da ga nihče ne more pregnati, dokler bo njegovo delo v skladu z državnimi zakoni.

Pozivamo JUU, sekcijo v Ljubljani in glavno upravo v Beogradu, da zastavi vse sile ter pribori učiteljstvu stalnost.

Ledinek Miloš, taj. Petrovič Šimun, preds.

+ SRESKO DRUŠTVO MARIBOR LEVI BREG je imelo svoj občni zbor 14. nov. t. l. v Krčevini. Od 91 članov je bilo navzočih 73, t. j. 80%.

Občni zbor je otvoril predsednik tovariš Vauda Mirko, se spomnil tragično preminule tov. Marte Mrakove in velezaslužnega tov. Černeja Ljudevita, katerima so zaklicali v spomin zborovalci trikratni slava! Predstavil je dalje zastopnika polit. oblasti, pozdravil novo pristopivše člane.

Nato je skupno s situacijskim poročilom objavil dopise. Objavo dopisa glede ukrenitve sekcije zaradi odloka o bivanju učiteljstva v

kraju službenega mesta so zborovalci glasno odobravali. Ob napovedani pol 11. uri je predavatelj tov. Janžeković Matko predložil prvo in edino kandidatno listo z nosilcem sedanjim predsednikom tov. Vauda Mirkom. Tov. predsednik je podal letno predsedniško in radi premetitve dosedanjega tajnika tov. Kodriča Rudolfa tudi tajniško poročilo. Poročilo je bilo obširno, do podrobnosti natančno in je v njem poročevalec podčrtal z veherentnimi in jasnimi dokazi strogo stanovsko, nadstrankarsko linijo našega udruženja. — Za istotako premeščenega dosedanjega blagajnika tov. Ferka Ivana je podal blagajniško poročilo tov. From Vekoslav. V poročilu so bili grajeni dolžniki, proti katerim bo nova uprava primorana strožje postopati. sledili sta poročila o banovinski in drž. skupščini. Za drž. skupščinsko poročilo je zavladalo zanimanje zlasti, ko je delegat tov. Erženjak čital iz »Narodne prosvete« novosadski govor predsednika proforskega udruženja g. Kneževića. V zvezi s tem poročilom je bil na predlog tov. Cvetka soglasno sprejet sledeči sklep:

Odobravamo dostojanstveni potek, stališče in delo glavne skupščine JUU v Novem Sadu z željo, da centralna uprava pod vodstvom našega neumorno in požrtvovalno delavnega predsednika tov. Dimnika Ivana vztraja pri svojem delu za doseg naših nacionalnih, prosvetnih in stanovskih idealov in ciljev! Nato sta poročala tov. Cvetko Franc in tov. Sardoc Adam o narodno obrambnem delu in manjšinskem šolstvu.

Končno poročilo je podal predsednik nadz. odbora tov. From Vekoslav, ki je predlagal razrešnico in pohvalo vsej društveni upravi. Zborovalci so soglasno in z aplavzom odobrili to poročilo.

Tov. predsednik je za tem objavil delovni program, ki se ga bo v l. 1936./37. morala držati bodoča društvena uprava, obenem pa predlagal, konstatirajoč nekoliško obotavljanje v večjem zanimanju za pedagoški dvig našega šolstva — da v delovni program še sprejmemo pedagoško izpopolnjevanje ob naših društvenih zborovanjih in drugih prilikah, kar tvori skupno z našimi stanovskimi in narodno obrambnimi nalogami pač našo najhvaležnejšo delovno panogo. Sprejeto! Naprosto tov. Lavriča, Cvetka i. dr., da skupno sestavimo tozadevni delovni načrt.

Točno ob 11. uri poda predsednik verif. odbora poročilo, da je bila vložena in potrjena samo ena kandidatna lista, ki je bila izvoljena z aklamacijo soglasno in z glasnimi ovacijami bodoči društveni upravi.

Proračun za l. 1936./37. je bil soglasno sprejet in znaša mesečna članarina za redne člane 19 din, za učiteljice poročene z učitelji pa 11 din. — Članstvo je soglasno sklenilo prispevati v podporni sklad mesečno po 3 din, in sicer po 1 din v sekcijki in po 2 din v društveni podporni sklad.

Sprejet je bil še sledeči predlog: Od vseh šol nam je pri srcu zlasti ureditev naših obmejnih šol. Ugotavljamo, da so naše severne obmejne šole pomanjkljivo zasedene po učiteljstvu (sledje primeri...). Prosimo sekcijo, da posreduje pri šol. oblasti za odpravo teh nedostatkov.

Vauda Mirko, preds. Šajna Janko, tajnik.

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
(zpraskan optik)
Ljubljana, Stari trg 9

priloroče: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ZAMENJAVA.

Učiteljica, nameščena na šestrazredni šoli v lepem kraju tik žel. postaje v Posavju blizu Zagreba, želi zamenjati s službenim mestom blizu žel. postaje na Dolenjskem, Gorenjskem, ali pa na progi Celje—Maribor pod značko »Sprememba zraka«.

Mestna hranilnica ljubljanska

Nove vloge din 50,000.000.—

Oproščene vloge, prenešene na nov račun „ 60,000.000.—

Skupno stanje **novih vlog** din 110,000.000.—

Nove vloge vsak čas izplačljive

Obrestna mera do 5%

Za vse vloge jamči mestna občina ljubljanska

Nova pedagoška knjiga!

Pöschl: Der Unterricht in der Volksschule 1

Die erste Schulstufe. B. — Besonderer (praktischer) Teil.

Cena vezani knjigi je din 150.—.

Poleg tega imamo še v zalogi in priporočamo:

Pöschl: Die erste Schulstufe. A. Allgemeiner Teil. Vez.	din 135.—
„ Die zweite Schulstufe. Vez.	„ 150.—
„ Die dritte Schulstufe. „	„ 135.—
„ Die vierte Schulstufe. „	„ 165.—
Kempinsky: So rechnen wir bis hundert	„ 69.—
„ So rechnen wir bis tausend	„ 53.—
Schulze: Frohes Schaffen und Lernen mit Schulanfängern	„ 65.—

Naročila izvršujeta:

KNJIGARNA „UČITELJSKE TISKARNE“
v Ljubljani in njena podružnica v Mariboru

3. Poročilo nadzorstva o poslovanju in računskem zaključku.

Nadzorstvo se je konstituiralo v svoji seji dne 2. februarja 1936.

Načelnik: Skulj Fran, šolski nadzornik v p.; načelnikov namestnik: Ambrožič Josip, šolski upravitelj; člani: Flerè Fran, učitelj; Puhar Karel, strokovni učitelj; Sodnikova Marija, nastavnica meščanske šole; vsi v Ljubljani.

Dne 11. januarja, 21. marca, 9. maja, 19. septembra, 14. novembra 1936. in 9. januarja 1937. je nadzorstvo izvršilo glavno revizijo.

Prepričalo se je, da posluje načelstvo uspešno, vsestransko po pravilih in da se računski zaključek za poslovno leto 1936. popolnoma ujema s knjigami, prilogami in blagajniškim stanjem.

Zato predlaga:

XXXIV. redni občni zbor izvoli odobriti računski zaključek Hranilnice in posojilnice »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani, registrovane zadruge z omejenim jamstvom, za poslovno leto 1936. ter podeliti načelstvu absolutorij.

V Ljubljani, dne 9. januarja 1937.

Za nadzorstvo:

Načelnik:

Fran Skulj, s. r.

Načelnikov namestnik:

Josip Ambrožič, s. r.

Člani:

Fran Flerè, s. r.

Karel Puhar, s. r.

Marija Sodnikova, s. r.

4. Volitev v načelstvo in nadzorstvo.

Volita se po dva člana v načelstvo in dva člana v nadzorstvo.

Volita se po dva namestna člana v načelstvo in nadzorstvo.

5. Pregled

o prometu in uspehu za čas od 1. januarja 1931 do 31. decembra 1936.

Poslov. leto	V teku leta										Ob koncu poslovnega leta																
	novih za- družnikov		vplačanih deležev		novih vla- gateljev		vloženo		novih dolžnikov		danih posojil		zadruž- nikov	deležev		vlagat- eljev	vlog.		dolžnikov	posojil		čistega dobička		za dobre namene določeno		rezerva	
	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	
1931	57	712	50	11	168.770	12	128	602.700	—	802	10.575	—	217	919.739	11	365	971.099	31	16.883	86	1.700	—	75.176	27			
1932	66	825	—	10	142.392	26	136	614.300	—	862	10.325	—	210	1.010.131	06	401	1.092.797	85	23.268	21	1.650	—	98.576	48			
1933	68	850	—	16	367.135	—	119	661.550	—	917	11.975	—	219	1.080.945	20	419	1.200.264	97	34.254	73	2.100	—	132.967	21			
1934	56	700	—	22	318.284	50	128	519.350	—	960	12.512	50	235	969.548	98	428	1.115.710	86	25.700	—	1.500	—	158.779	21			
1935	36	450	—	24	230.822	—	130	545.000	—	984	12.800	—	249	943.010	50	415	1.102.750	48	18.350	05	2.150	—	177.201	26			
1936	68	850	—	28	378.972	—	166	695.200	—	1043	13.412	50	259	1.035.488	89	454	1.222.557	05	21.908	12	1.750	—	199.245	38			

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani štev. 10.797

Vabilo

XXXIV. rednemu občnemu zboru

v torek, dne 2. februarja 1937 ob 10. uri v združni pisarni
v Ljubljani, Franciškanska ulica 6

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva o združnem poslovanju.
2. Poročilo načelstva o računskem zaključku za leto 1936.
3. Poročilo nadzorstva o poslovanju in računskem zaključku.
4. Volitev v načelstvo in nadzorstvo.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se skliče pol ure kasneje v istem prostoru in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je v zmislu § 24. združnih pravil sklepčen brez ozira na število navzočih združnikov.

Načelstvo.

1. Poročilo načelstva o združnem poslovanju.

Po XXXIII. rednem občnem zboru (dne 2. februarja 1936.) se je konstituiralo načelstvo v svoji seji istega dne takole:

Načelnik: Kecelj Alojzij, učitelj v p.; načelnikov namestnik: Režek Juraj, učitelj v p.; blagajnik: Sežun Andrej, vadniški učitelj; člani: Furlan Jakob, nadučitelj v p.; Perko Lovro, šolski upravitelj v p.; Zupančič Vita, strokovna učiteljica v p.; vsi v Ljubljani.

Zadruga je član »Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani«, ki izvršuje zakonito predpisano revizijo.

Načelstvo je imelo v teku poslovnega leta 13 sej.

Zadruga uraduje razen praznikov vsak torek, četrtek in soboto od 15. do 18. ure.

Ob koncu leta 1935. so bili 984 združniki s 125.390 deleži; leta 1936. je pristopilo na novo 68 združnikov s 55.684 deleži; konec decembra 1936. pa je postala pravoveljavna odpoved 46.031 deleža; izstopilo je 9 združnikov; tedaj so ob koncu 1936. leta 1043 združniki s 145.024 deleži. — Odpovedani deleži se izplačujejo proti predložitvi združne knjižice.

Ob koncu leta 1935. je bilo 249 hranilnih knjižic v vrednosti Din 943.010,50, na novo se je izdalo 28 hranilnih knjižic, uničilo pa 18; ostane torej 259 hranilnih knjižic v skupni vrednosti Din 1.035.488,89.

Zneski do Din 2000,— se izplačujejo takoj, oziroma naslednji uradni dan. Za zneske nad Din 2000,— pa velja mesečna odpoved.

Zadruga ima pravico po § 15. svojih pravil za povečanje prometnega fonda najemati izposojila in sprejemati hranilne vloge do višine podpisanih deležev Din 1,812.800,—.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega, četudi ni zadržnik. Obrestna mera je 4 %, proti tri-mesečni odpovedi pa 5 %. — Obrestovanje se pričenja dvakrat na mesec in sicer: 1. in 16. vsakega meseca. Obresti se kapitalizirajo celoletno.

Ob koncu leta 1935. je bilo zadružnikov dolžnikov 415, ki so dolgovali Din 1,102.750,48. Posodilo se je na novo 166 zadružnikom, 127 zadružnikov pa je posojila popolnoma vrnilo. Torej je dolžnikov 454, ki dol-gujejo Din 1,222.557,05.

Posojila dobivajo le zadružniki proti zadostni varnosti (§ 12. pravil). Vrača se vsakih Din 100,— posojila (predujema na 8 podpisanih pasivnih deležev) po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer 11 rokov à Din 9,—, 12. rok Din 4,73,
B	„ 18 „ „ „ 17 „ „ „ 6,—, 18. „ „ 3,56,
C	„ 24 „ „ „ 23 „ „ „ 4,50, 24. „ „ 4,—,
D	„ 38 „ „ „ 37 „ „ „ 3,—, 38. „ „ 0,66,
E	„ 46 „ „ „ 45 „ „ „ 2,50, 46. „ „ 1,81,
F	„ 60 „ „ „ 59 „ „ „ 2,—, 60. „ „ 0,70.

Zadružniki, ki prosijo za posojilo, morajo imeti vsaj en (aktiven) delež več podpisan, nego znaša posojilo.

Na dopise brez vposlanih znamk za Din 6,— se ne odgovarja. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Za načelstvo:

Načelnik:
Alojzij Kecelj, s. r.

Načelnikov namestnik:
Juraj Režek, s. r.

2. Poročilo načelstva o računskem zaključku za leto 1936.

Prejemki.				Denarni promet.				Izdatki.			
Št.	Predmet	Din	p	Št.	Predmet	Din	p	Št.	Predmet	Din	p
1	Gotovina 31. decembra 1935. .	9.447	50	1	Dana posojila	695.200	—	1	Dana posojila	695.200	—
2	Vrnjena posojila	575.394	43	2	Deležne vloge	237	50	2	Deležne vloge	237	50
3	Prejete obresti posojil	82.552	74	3	Hranilne vloge	328.272	11	3	Hranilne vloge	328.272	11
4	Deležne vloge	850	—	4	Obresti hranilnih vlog	578	88	4	Obresti hranilnih vlog	578	88
5	Hranilne vloge	378.972	—	5	Kupljeni inventar	698	50	5	Kupljeni inventar	698	50
6	Obresti naloženega denarja . .	70	—	6	Podpore	1.750	—	6	Podpore	1.750	—
7	Vpisnina	136	—	7	Davek	2.372	—	7	Davek	2.372	—
8	Upravni prejemki	32.060	42	8	Upravni stroški	42.960	25	8	Upravni stroški	42.960	25
9	Prehodni prejemki:			9	Naložen denar	800	—	9	Naložen denar	800	—
	a) ček. promet Din 117.800,—			10	Prehodni izdatki:			10	Prehodni izdatki:		
	b) drugi . . „ 72.846,—				a) ček. promet Din 117.800,—				a) ček. promet Din 117.800,—		
	c) ekspenzar . „ 2.165,50	192.811	50		b) drugi . . „ 72.846,—				b) drugi . . „ 72.846,—		
					c) ekspenzar . „ 713,—	191.359			c) ekspenzar . „ 713,—	191.359	
				11	Gotovina 31. decembra 1936. .	8.066	35	11	Gotovina 31. decembra 1936. .	8.066	35
		1,272.294	59			1,272.294	59			1,272.294	59

Promet:

Prejemki	Din 1,272.294,59
Izdatki	„ 1,264.228,24
Skupaj	Din 2,536.522,83

Dobiček. Račun dobička in izgube. Izguba.

Št.	Predmet	Din	p	Št.	Predmet	Din	p
1	Prejete obresti posojil	82.252	74	1	Leta 1935. zaostale obr. posojil	7.641	45
2	Zaostale obresti posojil	4.606	04	2	Obresti hranilnih vlog:		
3	Obresti naloženega denarja . .	70	—		a) izplačane . . Din 578,88		
4	Upravni prejemki:				b) kapitalizirane „ 41.778,50	42.357	38
	a) poština . . Din 1.647,—			3	Davki	2.372	—
	b) režija . . . „ 28.443,42			4	Upravni stroški:		
	c) opomini . . „ 1.970,—	32.060	42		a) plače Din 32.400,—		
					b) poština . . . „ 1.650,—		
					c) manipulacija in provizija		
					poštni hran. „ 1.505,—		
					č) razni „ 7.405,25	42.960	25
				5	Podpore	1.750	—
				6	Dobiček	21.908	12
		118.989	20			118.989	20

Imetek.

Bilanca.

Dolg.

Št.	Predmet	Din	p	Št.	Predmet	Din	p
1	Posojila	1,222.557	05	1	Deležne vloge	13.412	50
2	Zaostale obresti posojil	4.606	04	2	Hranilne vloge:		
3	Naložen denar	6.500	—		a) po stanju . . Din 993.710,39		
4	Inventar	4.273	31		b) kapitalizirane obresti . „ 41.778,50	1,035.488	89
5	Prehodni znesek	2.144	02	3	Rezervni fond:		
6	Gotovina 31. decembra 1936. .	8.066	35		a) po stanju . . Din 177.201,26		
					b) vpisnina . . „ 136,—		
					c) dobiček . . „ 21.908,12	199,245	38
		1,248.146	77			1,248.146	77

V Ljubljani, dne 31. decembra 1936.

Načelstvo:

Blagajnik:
Andrej Sežun, s. r.

Načelnik:
Alojzij Kecelj, s. r.

Načelnikov namestnik:
Juraj Režek, s. r.

Vita Zupančičeva, s. r.

Člani načelstva:
Jakob Furlan, s. r.

Lovro Perko, s. r.

Ta račun smo z glavnimi in pomožnimi knjigami ter prilogami primerjali in našli v redu.

Nadzorstvo:

Načelnik:
Fran Skulj, s. r.

Načelnikov namestnik:
Josip Ambrožič, s. r.

Fran Flerè, s. r.

Člani nadzorstva:
Karel Puhar, s. r.

Marija Sodnikova, s. r.